

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO NARIO EDVARDO ŽAKARIO
2014 M. BIRŽELIO 13 D. PASIŪLYMO DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS IŠMOKŲ
VAIKAMS ĮSTATYMO 8 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-283**

2014 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2014 m. liepos 16 d. sprendimo Nr. SV-S-700 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 3 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

1. Nepritarti Lietuvos Respublikos Seimo nario Edvardo Žakario 2014 m. birželio 13 d. pasiūlymui dėl Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-283 (toliau – įstatymo projektas) dėl šių priežasčių:

1.1. Pagal galiojantį teisinį reguliavimą, likusiam be tėvų globos vaikui, kuriam nustatyta globa (rūpyba), atsižvelgiant į globos (rūpybos) formą: šeimoje, šeimynoje ar vaikų globos institucijoje, skiriama vienodo dydžio išmoka. Pasiūlymas diferencijuoti globos (rūpybos) išmokos dydį pagal globos (rūpybos) formą, t. y. didinti globos (rūpybos) išmokos dydį nuo 4 iki 5 bazinių socialinių išmokų (toliau – BSI) tik šeimose globojamiems (rūpinamiems) vaikams, laikytinas diskriminaciniu.

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2007 m. spalio 24 d. nutarime „Dėl Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 4, 165 straipsnių (2002 m. vasario 28 d. redakcija) atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai“ konstatuota, kad „<...> konstitucinis asmenų lygiateisiškumo principas reiškia žmogaus prigimtine teisę būti traktuojamam vienodai su kitais, jis įtvirtina formalią visų asmenų lygybę, įpareigoja vienodus faktus teisiškai vertinti vienodai ir draudžia iš esmės tokius pat faktus savavališkai vertinti skirtingai, neleidžia asmenų diskriminuoti ir teikti jiems privilegijų, <...> šis konstitucinis principas būtų pažeistas, jeigu tam tikri asmenys, kuriems skiriamas teisinis reguliavimas, palyginti su kitais asmenimis, kuriems taip pat skiriamas atitinkamas teisinis reguliavimas, būtų kitaip traktuojami, nors tarp jų nėra tokių skirtumų, kad toks nevienodas traktavimas būtų objektyviai pateisinamas.“

Atsižvelgiant į tai, siūlomas teisinis reguliavimas gali pažeisti konstitucinį asmenų lygiateisiškumo principą – akivaizdu, kad vienai asmenų (šiuo atveju – likusių be tėvų globos vaikų) grupei būtų nustatomos palankesnės teisinio reguliavimo sąlygos nei kitai, mokant didesnio dydžio globos (rūpybos) išmoką.

1.2. Šiuo metu globa (rūpyba) šeimoje nustatyta apie 6 tūkst. likusių be tėvų globos vaikų, todėl padidinus globos (rūpybos) išmokos šeimose globojamiems (rūpinamiems) vaikams dydį, įstatymo projektui įgyvendinti metams iš valstybės biudžeto papildomai reikėtų apie 9,9 mln. litų.

Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 2004 m. gruodžio 13 d. nutarime „Dėl kai kurių teisės aktų, kuriais reguliuojami valstybės tarnybos ir su ja susiję santykiai, atitikties Lietuvos Respublikos Konstitucijai ir įstatymams“ konstatuota, kad „<...> įstatymų leidėjas negali sukurti

tokios teisinės situacijos, kai išleidžiamas įstatymas arba kitas teisės aktas, kuriam įgyvendinti reikia lėšų, bet tokių lėšų neskiriama arba jų skiriama nepakankamai.“ Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas taip pat konstatavo, kad „teisės norma, kuria valstybė prisiima atitinkamą įsipareigojimą, <...> turi būti paremta materialiniais ir finansiniais ištekliais“ (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1996 m. lapkričio 12 d. nutarimas „Dėl Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl piliečių nuosavybės teisių į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo tvarkos ir sąlygų“ 8 straipsnio penktosios dalies ir 19 straipsnio pirmosios dalies normų atitikimo Lietuvos Respublikos Konstitucijai“).

1.3. Pasiūlymas padidinti globos (rūpybos) išmokos dydį nuo 4 iki 5 BSI šeimose globojamiems (rūpinamiems) vaikams nėra pagrįstas, nenurodyti globos (rūpybos) išmokos dydžio nustatymo kriterijai, t. y. neaišku, kokiais kriterijais remiantis šeimoje globojamam (rūpinamam) vaikui siūloma mokėti būtent tokio dydžio išmoką.

2. Atkreipti Lietuvos Respublikos Seimo dėmesį į tai, kad siekiant tobulinti vaiko globos (rūpybos) sistemą, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Socialinės apsaugos ir darbo ministerija) kartu su Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymo Nr. I-1234 pakeitimo įstatymo projektu parengė Lietuvos Respublikos išmokų vaikams įstatymo Nr. I-621 8 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo siekiama skatinti vaiko globą (rūpybą) šeimoje, numatant globėjui (rūpintojui) mokėti 1 BSI dydžio globos (rūpybos) išmokos tikslinį priedą už vaiką, kuriam globa (rūpyba) nustatyta šeimoje ir su kuriuo globėjas (rūpintojas) nesusijęs giminytės ryšiais.

Be to, atsižvelgiant į Valstybės kontrolės 2014 m. sausio 31 d. valstybinio audito ataskaitoje Nr. VA-P-10-3-1 „Ar vaikų globos sistema atitinka globojamo vaiko geriausius interesus?“ pateiktas rekomendacijas, siekiant skatinti vaiko globą šeimoje ir mažinti globos įstaigose augančių vaikų skaičių, Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2014 m. birželio 3 d. įsakymu Nr. A1-303 „Dėl Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolės atlikto valstybinio audito 2014 m. sausio 31 d. ataskaitoje „Ar vaikų globos sistema atitinka globojamo vaiko geriausius interesus?“ Nr. VA-P-10-3-1 pateiktų rekomendacijų įgyvendinimo“ patvirtintas rekomendacijų įgyvendinimo priemonių planas, kuriuo numatyta pateikti pasiūlymus Lietuvos Respublikos Vyriausybei dėl globos (rūpybos) išmokos diferencijavimo, atsižvelgiant į vaiko amžių bei jo poreikius.

Ministras Pirmininkas

Socialinės apsaugos ir darbo ministras

Viceministras

Algirdas Šešelgis

2014-07-22

Teisės skyriaus vedėja

Rita Vasočkienė

Teisės skyriaus vedėja

2014-07-22